

STORTINGET

Innst. 428 S

(2020–2021)

Innstilling til Stortinget
fra næringskomiteen

Dokument 8:185 S (2020–2021)

Innstilling fra næringskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Sivert Bjørnstad, Bengt Rune Strifeldt, Terje Halleland, Roy Steffensen og Helge André Njåstad om å sikre en mer helhetlig havbruksforvaltning

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å sikre en mer helhetlig og effektiv havbruksforvaltning etter modell av olje- og gasssektoren.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslaget.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Åsunn Lyngedal, Cecilie Myrseth, Nils Kristen Sandtrøen og Terje Aasland, fra Høyre, Margunn Ebbesen, Guro Angell Gimse, Kårstein Eidem Løvaas og Tom-Christer Nilsen, fra Fremskrittspartiet, Sivert Bjørnstad og Bengt Rune Strifeldt, fra Senterpartiet, Geir Adelsten Iversen og lederen Geir Pollestad, fra Sosialistisk Venstreparti, Torgeir Knag Fylkesnes, fra Venstre, André N. Skjelstad, og fra Kristelig Folkeparti, Steinar Reiten, viser til at representantforslaget omtaler at produktiviteten i

norsk havbruk er halvert de siste ti årene, og at dette kan ha sammenheng med en fragmentert forvaltning. Forslaget peker på forvaltningen av olje- og gasssektoren som en modell for en mer helhetlig og effektiv havbruksforvaltning.

Komiteen viser til at det også innen olje- og gasssektoren er flere forvaltningsmyndigheter.

Komiteen viser til at produksjonskostnadene i norsk lakse- og ørretoppdrett har steget betydelig de siste ti årene, at dette er godt dokumentert, og at dette synes å være hovedårsaken til nedgang i produktiviteten i næringen.

Komiteen viser til at det har vært en nær doubling av produksjonskostnadene fra 2011 til 2019 knyttet til økte forpriser, biologiske utfordringer som lus og sykdom, og i tillegg økt kapitalbinding som følge av økte investeringer (Iversen m.fl., 2017; 2018). Dette er også nærmere redegjort for i en rapport utarbeidet for Sjømat Norge, «En konkurransedyktig og kunnskapsbasert havbruksnæring» (2019).

Komiteen viser til at en viktig del av forvaltningens oppgaver er å vurdere om de rammebetingelsene som norsk oppdrettsnæring drives under, kan forbedres, og at regjeringen har varslet en ny og bred havbruksstrategi der målet er å legge til rette for å utløse havbruksnæringens verdiskapingspotensial.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet er enig i at forvaltningen av havbruksnæringen er både fragmentert og kompleks, noe som kan være både tidkrevende og uoversiktlig for næringen. Det kan derfor være behov for å vurdere hvordan man kan forenkle forvaltningen. For disse medlemmer er det imidlertid av stor betydning at vi har en kunnskapsbasert forvaltning som balanserer ulike hensyn

knyttet til matproduksjon i sjø. Disse medlemmer mener derfor at det må gjøres grundige vurderinger før det kan tas stilling til en eventuell omorganisering av forvaltningen, ev. som en del av en ny stortingsmelding om havbruksnæringen, slik disse medlemmer har foreslått tidligere.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet har store ambisjoner på vegne av norsk havbruk. Oppdrett av laks og andre arter bidrar til bosetting, sysselsetting, verdiskaping og eksport fra Agder i sør til Finnmark i nord. Denne næringen er nå landets nest største eksportnæring, og i 2020 var eksportverdien av norsk sjømat på 105,7 mrd. kroner. Det meste av dette var fra oppdrettsvirksomheten.

Disse medlemmer viser til at myndighetene og næringen selv har et mål om at næringen skal vokse, både i volum og i verdi. Rapporten «Verdiskaping basert på produktive hav i 2050» fra SINTEF viser til at den marine verdiskapingen i 2050 er estimert til å kunne være i størrelsesorden 550 mrd. kroner. Dette er basert på en vekst i dagens kjente oppdrettsvirksomhet, men også nye arter, marine alger, marine ingredienser og leverandørindustri må vokse for å nå denne størrelsen.

Disse medlemmer mener mange forhold må ligge til rette for å skape denne veksten: tilgang på kompetanse, tilgang på areal, gode transportmuligheter, markedsadgang, målrettet satsing på forskning og utvikling for å nevne noen. Et annet forhold som vil være av vesentlig art, vil være å forenkle og sikre en mer helhetlig havbruksforvaltning.

Disse medlemmer viser til at dagens forvaltning fremstår og oppleves som svært fragmentert for næringsaktørene. Forvaltningen består av en rekke departement, direktorat, sektorlover, forvaltningsnivå og titalls tilsynsorganer. Denne forvaltningen svarer dårlig til næringens behov, og mange sektoretater og forvaltningsnivåer fremstår i liten grad samhandlende og med en felles overordnet målsetting.

Disse medlemmer viser til at det tidlig på 2000-tallet ble gjort et forsøk kalt «Trøndelagsmodellen», hvor forvaltningen innenfor havbrukssektoren ble samlet og effektivisert, såkalt samordnet saksbehandling. Resultatene derfra tyder på at saksbehandlingstiden gikk ned, at samordningen ble bedre, og at de offentlige ressursene ble bedre utnyttet. Det er heller ikke noe som tyder på at kvaliteten i forvaltningen ble dårligere i forsøksprosjektet. Dette forsøket kan videreføres og gjøres permanent, og med de gode resultatene derfra fremmer disse medlemmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å sikre en mer helhetlig og effektiv havbruksforvaltning etter modell av olje- og gasssektoren.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet deler langt på vei den virkelighetsbeskrivelsen som gis i representantforslaget.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti peker på at det er et sentralt punkt at effektivisering av forvaltningen ikke må gjøre at andre interesser ikke blir hørt i forskjellige prosesser. Disse medlemmer er også bekymret for en utvikling med stadig færre selskaper innenfor oppdrettsnæringen og er opptatt av at regelverket ikke må utformes slik at det fremskynder en utvikling mot færre og større selskaper.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å sikre en mer helhetlig og effektiv havbruksforvaltning.»

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag for å hindre at små og mellomstore aktører blir presset ut av havbruksnæringen på grunn av administrative byrder.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at forslagsstillerne mer enn antyder at kompleksiteter i forvaltning er grunnen til at produktiviteten i havbruksnæringen har sunket, og at løsningen er å etablere et eget departement for havbruksnæringen. Antydningen er udokumentert, og løsningen har uante konsekvenser langt ut over næringen. Forslaget fremstår derfor som lite gjennomtenkt.

Dette medlemmer peker på at havbruksnæringen i dag bidrar til verdiskaping over hele landet. Mange distrikts- og kystkommuner har fått verdifulle arbeidsplasser på grunn av næringen, og man ser at disse gir positive ringvirkninger for mange lokalsamfunn. Dette medlemmer mener samtidig at denne næringen har store utfordringer som må håndteres før veksten kan fortsette.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å sikre en mer helhetlig og effektiv havbruksforvaltning.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen fremme forslag for å hindre at små og mellomstore aktører blir presset ut av havbruksnæringen på grunn av administrative byrder.

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å sikre en mer helhetlig og effektiv havbruksforvaltning etter modell av olje- og gasssektoren.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser

til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k :

Dokument 8:185 S (2020–2021) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Sivert Bjørnstad, Bengt Rune Strifeldt, Terje Halleland, Roy Steffensen og Helge André Njåstad om å sikre en mer helhetlig havbruksforvaltning – vedtas ikke.

Oslo, i næringskomiteen, den 11. mai 2021

Geir Pollestad

leder

André N. Skjelstad

ordfører

